

oraz Wojskowej Służby Polek
87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl
NIP 956 16 25 127; REGON 370502736
KRS 00000 41692
Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

MEMORIAŁ

General Marii Wittek

Ar. Rejestr Usług zst. t.
A. Rejestr Usług oprac. 2015

III AK
Lublin

RUSIŃSKA-Pijaczewska
Irena

"Astra", Stellata"

4006/usk
1

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ

Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
SPIS ZAWARTOŚCI TĘCZAKI

oraz Wojskowej Służby Funkcyjnej

87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 61 11 11

e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl

NIP 956 16 25 127; REGON 870502736

KRS 00000 41692

Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

I/1. Relacja —

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację K. 2, s. 2

III/1 — Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 — Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 — Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 — Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 — inne... —

IV. Korespondencja —

V. Nazwiskowe karty informacyjne

VI. Fotografie 1 (ksero), II. (4 teki)

400/usk
40-06

Ruska - Pijarska Inna

AK. Leblin

II Materiały uzupełniające relację

Irena Rusińska - Pijaczewska ps Astra, Stellata
ZWL- AK Okr. Lubelski w: Kobiety Lubelszczyzny
T. 1. pod red. J. Kiełboń, L. Leszczyńska, Lublin 2002 s. 402-403
mpis ksero k 2, s. 2 fot.

11/1

IRENA RUSIŃSKA-PIJACZEWSKA ps. Astra, Stellata

Urodziła się 5 IV 1924 r. w Lublinie jako córka Józefata i Marianny z Kisterów Rusińskich. Do 1939 r. uczyła się w Gimnazjum im. Unii Lubelskiej, następnie kontynuowała naukę na tajnych kompletach, uzyskując maturę w konspiracji 12 V 1944 r. Od 1941 r. pracowała w Zarządzie Miejskim. Z konspiracją związała się w styczniu 1941 r. Wstąpiwszy do ZWZ-AK, została zaprzysiężona przez Romana Kamełę, razem z Haliną Janowską ps. Sylwia i Janiną Woźniak. Ukończyła trzymiesięczny kurs sanitarny. Zajęcia odbywały się przy ul. Zam

mojskiej w gabinecie lekarskim dr. Aleksandra Kielasińskiego, skazanego i rozstrzelanego za działalność dla AK 14 XII 1944 r. Szkolenie praktyczne odbywało się w szpitalu Jana Bożego, pod kierunkiem chirurga dr. Edmunda Lewelta. Przeszkolenie w obchodzeniu się z bronią przeszła przy okazji instruktażu kolegów z podchorążówki, partyzantów formującego się oddziału „Nerwy” – Wojciecha Rokickiego.

Była w oddziale „Nerwy” w czasie starcia z Niemcami w Kłodnicy Dolnej 19 VII. Zginęło wówczas czterech partyzantów, a siedmiu zostało rannych.

Po wejściu Armii Czerwonej nie ujawniła się. Pod pseudonimem „Stellata” współpracowała z oficerem wywiadu AK Zdzisławem Szymańskim ps. Jurgens. Przy jej udziale przygotowano 12 III 1945 r. raport wywiadowczy, dotyczący rozpoznania organów Resortu Bezpieczeństwa Publicznego w Lublinie. Ustalono procedury aresztowań i prowadzonych śledztw, sporządzono wykazy osób aresztowanych i poszukiwanych przez UB, ujawniono sędziów, prokuratorów i oficerów śledczych Wojskowego Sądu. Sporządzono też częściowe wykazy konfidentów pracujących dla UB i NKWD.

Z początkiem lipca 1945 zagrożona aresztowaniem I. Rusińska wyjechała z Lublina. Zatrzymała się początkowo w Łodzi, zaś we wrześniu 1945 dotarła do Wrocławia, gdzie podjęła pracę w Zjednoczeniu Przemysłu Spożywczego.

W dniu 22 VIII 1946 r. zjawili się u niej z samego rana dwaj funkcjonariusze UB z Lublina i, po całonocnym tzw. kotle, została zabrana do

Lublina na ul. Krótką 4. Przesiedziała w piwnicy do 24 września, kiedy to przeniesiona została do więzienia na Zamku. W czasie kiedy przetrzymywana była w więzieniu, w jej mieszkaniu we Wrocławiu na ul. Lelewela 19 zamordowane zostały trzy osoby, w tym jej ojciec Józefat Rusiński.

Postępowaniem śledczym objęto, oprócz Ireny Rusińskiej, następujące osoby: Wiesława Altmajera, Halinę Janowską, Marię Lampach, Zdzisława Szymańskiego i Stefana Żdziebłowskiego.

Rozprawa przed Wojskowym Sądem Rejonowym w Lublinie odbyła się 19 III 1947 r. Następnego dnia po sprawie została na mocy amnestii zwolniona.

W więzieniu zaraziła się gruźlicą. W kwietniu 1947 wyszła za mąż za Aleksandra Pijaczewskiego. Urodziła dwójkę dzieci – Mariana i Lucynę. W tym czasie uaktywniła się gruźlica. Leczenie trwało pół roku (szpital, sanatorium); na gruźlicę zachorowała też jej trzyletnia córka. W międzyczasie, mimo choroby, Irena Pijaczewska ukończyła na Uniwersytecie Wrocławskim studia, zaczęte jeszcze w 1944 r. w KUL. W 1952 r. uzyskała wydawany wówczas dyplom magistra filozofii w zakresie historii sztuki.

Także w latach 1951-1952 władze bezpieczeństwa nie zaprzestały jej szykanowania. Szykany polegały na porywaniu z ulicy i parogodzinnych przesłuchaniach, na wzywaniu do Lublina, gdzie w areszcie przy ul. Narutowicza inscenizowano wszystkie okoliczności towarzyszące osadzeniu w więzieniu. Starano się także nakłonić ją do zeznań na temat akowskich wycieczek w UB.

Pracę zawodową wznowiła dopiero w 1956 r., pracując jako kierownik biblioteki naukowej w Wyższej Szkole Sztuk Pięknych we Wrocławiu.

Ostatni raz została zabrana przez UB, tym razem z pracy, dnia 16 XI 1970 r. Przeprowadzono wówczas kilkugodzinne przesłuchanie, związane z organizacją „Ruch”, przeprowadzono też rewizję w jej mieszkaniu.

W 1989 r. Irena Rusińska-Pijaczewska przeszła na emeryturę.

Za działalność w AK i organizacji Wolność i Niezawisłość przyznano jej Brązowy Krzyż Zasługi z Mieczami oraz Krzyż Armii Krajowej.

ŹRÓDŁA: Arch. Sądu Rej Lub., Sr. 1/47; Relacja I. Pijaczewskiej, w zb. pr. Z. L.

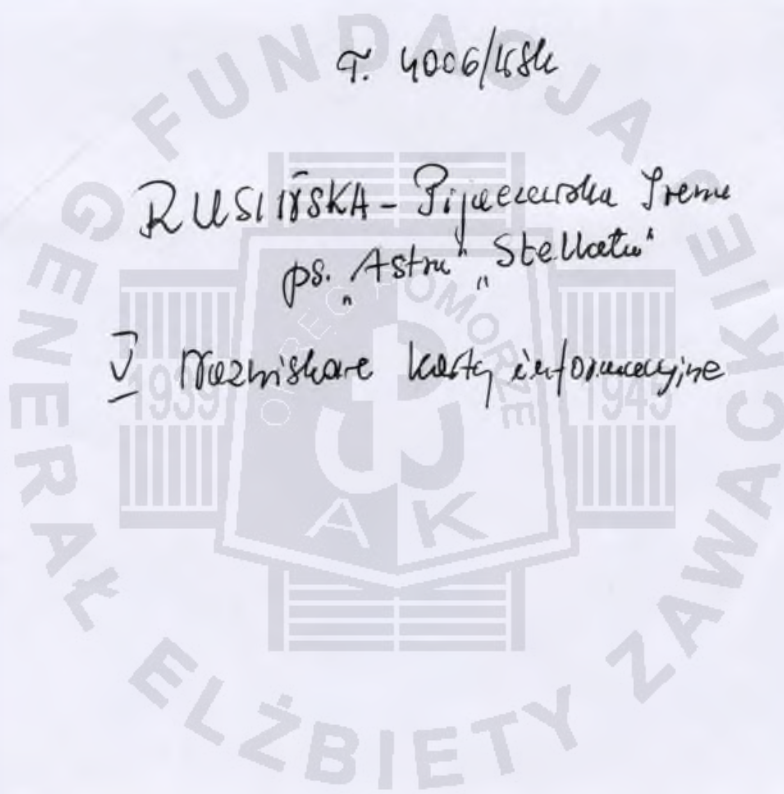
9. 4006/1684

ZUZANA

Dublin

RUSIŃSKA - Pięćdziesiątka Premi
ps. "Astru" "Stellatu"

✓ Międzynarodowe listy informacyjne

1

T. 4006/USK

242 AK
Lublin

RUSIŃSKA - Pijarska Irena
ps. "Astré", "Stellata"

Urod. w 1925 r. w Lubliwie

Matkę uzyskała na tejże, kompletnie 12 V 1944 r.
Z konspiracją związała się w styczniu 1944 r. wstąpiła do
242-ak, zaproszona przez Romana Kamele. Razem
z Huziną Jaworską ps. "Sylwia" i Janiną Godwiną. Ukończyła
kurs szeregowej. Była w oddz. "Mewa" - Wojciecha Rokickiego
(oddz. partyzancki). Współpracowała z oficerem wywiadu AK
Leokadem Szymonem ps. "Jürgens". Uczestniczyła przy (brak imienia)
w przygotowaniu raportu ukrywającego 12 III 1945 dot. rozpoznania
organizacji Resolu Bezpieczeństwa Publicznego w Lubliwie. Archiwizacja przez
UB 22 VII 1946. Zrehabilitowana 19 III 1997 r.
zob. Rel. T. 4006/USK

RUSIŃSKA - Pijaczewska Irena

